

**ZÁVEREČNÁ SPRÁVA CELOŠTÁTNEJ SÚŤAŽE
„POZNAJ SLOVENSKÚ REČ“
44. ROČNÍK – 2023/2024**

Bratislava 2024

ZÁVEREČNÁ SPRÁVA 44. ročníka súťaže POZNAJ SLOVENSKÚ REČ pre žiakov základných a stredných škôl s vyučovacím jazykom maďarským 2023/2024

Vyučovanie slovenského jazyka a slovenskej literatúry v základných a stredných školách s vyučovacím jazykom maďarským má ústredné postavenie. Prehĺbenie záujmu žiakov a žiačok o slovenský jazyk podporuje aj jazyková súťaž POZNAJ SLOVENSKÚ REČ, ktorej 44. ročník vyhlásilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (Poznámka: v súčasnosti Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky) dňom 14. 12. 2023 (list č. 2023/5852:10-C1630) v súlade s platnou smernicou č. 58/2021, ktorou sa mení a dopĺňa smernica č. 23/2017 na základe žiadosti Národného inštitútu vzdelávania a mládeže (ďalej NIVaM) č. OPFV-451/2023 zo dňa 09. 11. 2023. Vyhlásenie 44. ročníka súťaže bolo zverejnené na webovom sídle MŠVVaŠ SR (Vyhlásenie súťaže POZNAJ SLOVENSKÚ REČ – šk. r. 2023/2024.) Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (minedu.sk) a NIVaM (Celoštátne kolo súťaže Poznaj slovenskú reč sa blíži – Národný inštitút vzdelávania a mládeže (nivam.sk)). Z dôvodu neskoršieho určenia organizátora a zmeny konania súťaže bolo aktualizované vyhlásenie celoštátneho kola súťaže listom č. 2024/12078-E 1630 zo dňa 25. 4. 2024 Generálneho riaditeľa Sekcie národnostného a inkluzívneho vzdelávania MŠVVaM SR (dostupné na <https://nivam.sk/wp-content/uploads/2024/05/Aktualizacia-sutaze.pdf>).

Poznámka: Gesciou celoštátneho kola súťaže po zániku Štátneho pedagogického ústavu na základe poverenia č. 2010-16906/38338:1-915 MŠVVaŠ SR zo dňa 18. 10. 2010 je poverený Národný inštitút vzdelávania a mládeže. Z dôvodu organizačných zmien a na základe rozhodnutia generálneho riaditeľa súťaž Poznaj slovenskú reč prebral od 1. 10. 2022 Odbor podpory neformálneho vzdelávania NIVaM, ktorému boli odovzdané dokumenty súťaže dňa 14. 9. 2022. Za gestora 44. ročníka súťaže určila Sekcia národnostného a inkluzívneho vzdelávania Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže (ďalej MŠVVaM SR) NIVaM, pracovisko Pluhová 8 Bratislava (Oddelenie vzdelávania národnostných menšín Odboru podpory formálneho vzdelávania).

CHARAKTERISTIKA SÚŤAŽE

Súťaž Poznaj slovenskú reč je jazykovou súťažou kategórie A pre základné a stredné školy. Je celoštátneho charakteru, má postupový charakter a končí sa celoštátnym kolom.

Súťaž je jednou z foriem dobrovoľnej záujmovej činnosti žiakov, ktorá sa využíva ako dôležitý výchovno-vzdelávací prostriedok v procese skvalitňovania jazykovej pripravenosti žiakov základných a stredných škôl s vyučovacím jazykom maďarským. Realizuje sa každý školský rok na základe poverenia č. 2010-16906/38338:1-915 MŠVVaŠ SR zo dňa 18. 10. 2010.

Od 1. júla 2022 (po zániku Štátneho pedagogického ústavu) je gestorom súťaže Národný inštitút vzdelávania a mládeže. Za gestora 43. ročníka súťaže MŠVVaŠ SR určilo Odbor podpory formálneho vzdelávania NIVaM, Pracovisko Pluhová 8, 831 03 Bratislava.

Súťaž je určená žiakom národnostných základných a stredných škôl s vyučovacím jazykom maďarským, resp. žiakom národnostných tried s vyučovacím jazykom maďarským v Slovenskej republike (základné školy, stredné školy: gymnáziá, stredné odborné školy).

Účasť v súťaži v zmysle organizačného poriadku súťaže je dobrovoľná a individuálna. Obsahová náplň súťaže vyplýva z cieľov súťaže, ako aj z cieľov obsiahnutých v platných pedagogických dokumentoch. V školskom roku 2023/2024 sa 44. ročník súťaže Poznaj slovenskú reč riadil Organizačným poriadkom (ďalej OP) č. 2017-12674/39423:2-10IO, Usmernením k realizácii okresných kôl súťaže Poznaj slovenskú reč (<https://nivam.sk/usmernenie-k-realizacii-okresnych-kol-sutaze-poznaj-slovensku-rec/>) a Usmernením k realizácii krajských kôl súťaže Poznaj slovenskú reč (Usmernenie_krajske_kola-_PSR_2023_2024.pdf (nivam.sk)).

Poslanie a ciele súťaže

Poslaním súťaže Poznaj slovenskú reč je prispieť k vyhľadávaniu talentovaných a nadaných žiakov, podporiť rozvoj ich talentu a pomáhať pri prezentácii ich schopností, rozvíjať ich tvorivé odborné-teoretické vedomosti a schopnosti, vyvolať ich systematický záujem o slovenský jazyk, vytvárať trvalý kladný vzťah k vyučovaciemu predmetu slovenský jazyk a slovenská literatúra, viesť ich k samostatnej tvorivej činnosti, upevňovať ich záujem o sebavzdelávanie. Súťaž umožňuje pedagógom využívať získané poznatky v skvalitnení výchovno-vzdelávacieho procesu. Poslaním súťaže je podporiť aj používanie spisovného jazyka, resp. používanie jazyka v rámci estetických činností.

Súťaž nadväzuje na vzdelávanie v národnostných školách s vyučovacím maďarským. Jej obsahová náplň pre jednotlivé kategórie súťaže vyplýva z cieľov súťaže a z platných pedagogických dokumentov pre vyučovací predmet slovenský jazyk a slovenská literatúra.

Cieľom súťaže je rozvíjať sociálne, komunikačné, osobné, sociálne a občianske kľúčové kompetencie žiakov, vhodnou motiváciou vytvoriť a pestovať ich pozitívne postoje k slovenskému jazyku. Špecifickým cieľom súťaže je prehĺbiť záujem žiakov o slovenský jazyk, hlavne o jeho aktívne používanie, ktorý je jedným z podmienok úspešného uplatnenia sa v ďalšom štúdiu a neskôr aj v zamestnaní, pestovať a posilniť kladný vzťah k slovenskej kultúre, k histórii slovenského národa, k učeniu sa štátneho jazyka, pestovať a posilniť toleranciu k slovenskému národu, upozorniť žiakov na odlišnosti a rovnosti v jazyku, rozvíjať ich kultivovaný prejav ako prostriedok presadenia samého seba a nadobudnúť sebavedomie pri vystupovaní na verejnosti, rozvíjať ich komunikačné schopnosti a návyky, aby žiaci získali kvalitnú jazykovú kompetenciu, t. j. schopnosť primerane reagovať v rozličných jazykových situáciách.

Štruktúra súťaže

Súťaž sa člení na štyri kategórie:

1. kategória: žiaci 3. a 4. ročníka základnej školy s vyučovacím jazykom maďarským (ďalej ZŠ s VJM);

2. kategória: žiaci 8. a 9. ročníka ZŠ s VJM a 3. a 4. ročníka gymnázia s osemročným vzdelávacím programom s vyučovacím jazykom maďarským (ďalej OGY s VJM);
3. kategória: žiaci 6. a 7. ročníka OGY a 2. a 3. ročníka gymnázií so štvorročným vzdelávacím programom (ďalej G s VJM) a stredných odborných škôl (ďalej SOŠ s VJM) vo štvorročnom vzdelávacom programe;
4. kategória: žiaci 1. až 3. ročníka v trojročnom vzdelávacom programe odboru vzdelávania v strednej odbornej škole s VJM.

Súťažiaci musia postupne absolvovať postupové súťažné kolá (školské, okresné a krajské), z ktorých sa dostanú do celoštátneho kola len najlepší – prví traja z krajských kôl.

Obsahová náplň súťaže

Súťaž v 1. kategórii pozostáva z prednesu jednej riekanky alebo vyčítanky a jednej básničky vyžrebovanej zo zoznamu 8 riekaniek alebo vyčítaniek a 16 básničiek, z reprodukcie vypočutého textu, z čítania krátkeho textu po príprave a zo súvislého rozprávania na danú tému pomocou osnovy vo forme otázok. V 2. kategórii pozostáva z reprodukcie vypočutého textu, z čítania krátkeho textu po príprave, zo samostatnej tvorby stručného súvislého textu z daných slov a jeho ústneho prednesu a zo súvislého rozprávania na danú tému bez použitia osnovy. V 3. kategórii pozostáva z reprodukcie vypočutého populárno-náučného textu, zo samostatnej tvorby textu úvahového charakteru a jeho ústneho prednesu a zo samostatnej tvorby textu pomocou vytypovaných slov a jeho ústneho prednesu. Vo 4. kategórii pozostáva z interpretácie vypočutého textu, zo samostatnej tvorby textu opisného charakteru a jeho ústneho prednesu a zo samostatnej tvorby textu pomocou vytypovaných slov a jeho ústneho prednesu.

Hodnotenie výkonov súťažiacich

Výkon súťažiacich sa v školských a okresných kolách hodnotí podľa Obsahovej náplne súťaže POZNAJ SLOVENSKÚ REČ záväznej pre všetky postupové kolá a kategórie od školského roku 2022/2023. Celkový výkon súťažiacich sa hodnotí naďalej vo všetkých kategóriách bodovou hodnotou, na základe ktorej sa súťažiaci zaraďujú do jedného pásma (zlaté, strieborné alebo bronzové).

METODICKÉ RIADENIE SÚŤAŽE

Po odbornej stránke súťaž riadia odborné komisie príslušných úrovní (školské, okresné a krajské) v súlade s organizačným poriadkom súťaže (Čl. 5, body 7., 8., 9., 10., 11. a 12.). Členmi odborných komisií sú zástupcovia škôl, regionálnych úradov školskej správy (ďalej RÚŠS), priamo riadených organizácií MŠVVaM SR, vedeckých inštitúcií, profesijných a občianskych združení aktívnych v oblasti vyučovania slovenského jazyka a slovenskej literatúry.

Gestor súťaže (NIVaM) tak, ako posledné roky, aj uplynulý školský rok, vydal k príprave a realizácii postupových kôl usmernenie pre RÚŠS a organizátorov postupových kôl. V januári 2024 bolo zverejnené na webovom sídle NIVaM *Usmernenie k realizácii okresných kôl súťaže*

POZNAJ SLOVENSKÚ REČ (Usmernenie_okresne_kola-_PSR_2023_2024.pdf (nivam.sk)),
v marci 2024 *Usmernenie k realizácii krajských kôl súťaže POZNAJ SLOVENSKÚ REČ*
(Usmernenie_krajske_kola-_PSR_2023_2024.pdf (nivam.sk)).

CELOŠTÁTNA ODBORNÁ KOMISIA

Súťaž riadi celoštátna odborná komisia, ktorú menuje MŠVVaM SR a v ktorej je zastúpený gestor a sú zastúpené všetky kraje, v ktorých sa realizujú postupové kolá súťaže. V školskom roku 2023/2024 na príprave 44. ročníka súťaže sa podieľala celoštátna odborná komisia menovaná v roku 2019, ale po uplynutí päťročného funkčného obdobia bola Odborom mládeže, zdravia a pohybových aktivít MŠVVaM SR menovaná nová celoštátna odborná komisia (list č. 2024/14383:1-E9171 zo dňa 17. júna 2024) v nasledovnom zložení:

predsedníčka:

PaedDr. Anita Halászová, Národný inštitút vzdelávania a mládeže Bratislava,

členovia:

Mgr. Andrea Döményová, Národný inštitút vzdelávania a mládeže Bratislava,

za Bratislavský kraj Mgr. Zuzana Wittenbergerová, ZŠ s G s VJM Bratislava,

za Trnavský kraj Mgr. Anita Horváth, ZŠ s MŠ s VJM Tomášikovo,

za Nitriansky kraj Mgr. Monika Hamarová, ZŠ a MŠ Pétera Pázmány s VJM Šaľa,

za Banskobystrický kraj Mgr. Eszter Talpaš Kamaráš, ZŠ M. Tompu s VJM Rimavská Sobota,

za Košický kraj Mgr. Jana Košútová, SPŠ strojnica Košice.

Celoštátne kolo súťaže Poznaj slovenskú reč metodicky a obsahovo riadi od roku 2010 NIVaM (gestor súťaže) na základe poverenia č. 2010-16906/38338:1-915 MŠVVaŠ SR zo dňa 18. 10. 2010.

Metodickým riadením postupových kôl súťaže boli poverené regionálne úrady školskej správy. Za organizačné zabezpečenie celoštátneho kola súťaže aj v roku 2024 zodpovedal Regionálny úrad školskej správy v Bratislave, lebo prípravou a realizáciou bola generálnym riaditeľom NIVaM poverená Stredná odborná škola vinársko-ovocinárska Modra (ďalej SOŠ Modra).

PRIEBEH SÚŤAŽE V JEDNOTLIVÝCH POSTUPOVÝCH KOLÁCH A KATEGÓRIÁCH V ŠKOLSKOM ROKU 2023/2024

Národný inštitút vzdelávania a mládeže, gestor súťaže Poznaj slovenskú reč, vydal v zmysle platného OP usmernenia k realizácii okresných a krajských kôl súťaže Poznaj slovenskú reč. Usmernenia, ktoré boli zverejnené na webovom sídle <https://nivam.sk/>, sa týkali všetkých súťažných kategórií súťaže. O usmerneniach boli listom informovaní aj všetky regionálne úrady školskej správy.

V školskom roku 2023/2024 sa postupové kolá súťaže uskutočnili v zmysle Čl. 6 OP. Základné a stredné školy uskutočnili školské kolá dištančnou formou v zmysle platného OP do

10. februára 2024. V sídle kraja sa v zmysle vyššie uvedených usmernení realizovali okresné kolá najneskôr 22. marca 2024 a krajské kolá jednotne vo všetkých krajoch dňa 17. apríla 2024. Krajské kolá sa v tomto školskom roku realizovali jednotne v gestore stanovenom období, nakoľko organizátorom (povereným regionálnymi úradmi školskej správy) boli z NIVaM (Oddelenie vzdelávania národnostných menšín Odboru podpory formálneho vzdelávania, pracovisko Pluhová 8 Bratislava) expedované centrálné vypracované a jednotné súťažné úlohy.

V tabuľkách nižšie uvádzame základné údaje o krajských kolách.

kraj	1. kategória	Počet škôl	Počet žiakov	2. kategória	Počet škôl	Počet žiakov
Bratislavský		3	5		3	5
Trnavský		5	6		6	6
Nitriansky		8	9		7	8
Banskobystrický		4	6		5	5
Košický		4	5		5	5
spolu		24	21		26	29

kraj	3. kategória	Počet škôl	Počet žiakov	4. kategória	Počet škôl	Počet žiakov
Bratislavský		4	4		0	0
Trnavský		4	5		2	3
Nitriansky		5	6		3	4
Banskobystrický		3	3		0	0
Košický		2	3		0	0
spolu		18	21		5	7

CELOŠTÁTNE KOLO SÚŤAŽE

Celoštátne kolo súťaže vo všetkých kategóriách sa uskutočnilo v Bratislavskom kraji, v Modre, v Strednej odbornej škole vinársko-ovocinárskej v dňoch 17. až 19. 6. 2024 pod záštitou Regionálneho úradu školskej správy v Bratislave. Organizačným zabezpečením bola generálnym riaditeľom Národného inštitútu vzdelávania a mládeže poverená Stredná odborná škola vinársko-ovocinárska Modra Kostolná 3 (poverenie od gestora č. OPNV/661/2024 zo dňa 21. 5. 2024), ktorá v tomto roku oslavuje 140. rokov od jej založenia.

Do organizačného výboru boli menovaní okrem predsedníčky Celoštátnej odbornej komisie súťaže Poznaj slovenskú reč (PaedDr. Anita Halászová, NIVaM, Odbor podpory formálneho vzdelávania, Oddelenie vzdelávania národnostných menšín) a pracovníkov SOŠ vinársko-

ovocinárskej Modra (Monika Kišová – riaditeľka SOŠ Modra, Lenka Ostrá – koordinátorka, Zuzana Vandáková – hospodárka, Katarína Hrdličková – technické zabezpečenie) aj zástupcova NIVaM z Odboru podpory neformálneho vzdelávania.

Ubytovanie súťažiacich, pedagógov a porotcov bolo zabezpečené v ubytovacom zariadení školy. Súťaž bola po stránke organizačnej, personálnej a materiálno-technickej na vynikajúcej úrovni. Vďaka organizátorom mala súťaž kvalitnú prípravu a hladký priebeh.

Do celoštátneho kola súťaže postúpili žiaci, ktorí sa umiestnili na 1. až 3. mieste krajských kôl. Celoštátne kolo súťaže bolo nielen o odovzdávaní vedomostí, o preukázaní schopností žiakov a študentov, ale aj o poznávaní a poznaní.

Celoštátne kolo súťaže sa uskutočnilo v súlade s programom v pozvánke.

Na slávnostnom otvorení celoštátneho kola sa zúčastnili:

- Kálmán Petőcz, generálny riaditeľ Sekcie národnostného a inkluzívneho vzdelávania (ďalej SNIV) MŠVVaM SR,
- Gabriella Kocskovics, pracovníčka odboru rozvoja národnostného školstva SNIV MŠVVaM SR,
- Martin Bodis, generálny riaditeľ NIVaM,
- Petra Fridrichová, riaditeľka Odboru podpory formálneho vzdelávania NIVaM,
- Monika Kisová, riaditeľka SOŠ vinársko-ovocinárskej,
- Dávid Richter, vedúci Oddelenia podpory nadaných a talentovaných detí a mládeže Odboru podpory neformálneho vzdelávania NIVaM.

Kálmán Petőcz, generálny riaditeľ SNIV, privítal súťažiacich. Slávnostný prejav mali aj ďalší hostia (p. Bodis a p. Kisová).

Na slávnostnom vyhodnotení celoštátneho kola súťaže sa zúčastnila Petra Fridrichová, riaditeľka Odboru podpory formálneho vzdelávania NIVaM, ktorá sa poďakovala súťažiacim za výborné výsledky, pedagógom za kvalitnú prípravu, organizátorom, porotcom a koordinátorom za skvelé podmienky počas realizácie súťaže. Počas slávnostného vyhodnotenia prítomní mali možnosť vypočuť malú prednášku Ľubomíry Mihálikovej, pedagogičky, knihovníčky, autorky kníh.

V tabuľke uvádzame, koľko súťažiacich postúpilo do jednotlivých kategórií celoštátneho kola súťaže z jednotlivých krajov.

kraj		Počet škôl	Počet žiakov		Počet škôl	Počet žiakov
Bratislavský	1. kategória	3	3	2. kategória	2	3
Trnavský		3	3		3	3
Nitriansky		3	3		2	3
Banskobystrický		2	3		3	3
Košický		2	3		3	3
spolu		13	15		13	15

kraj	3. kategória	Počet škôl	Počet žiakov	4. kategória	Počet škôl	Počet žiakov
Bratislavský		2	3		0	0
Trnavský		2	3		2	3
Nitriansky		2	3		3	3
Banskobystrický		3	3		0	0
Košický		2	3		0	0
spolu		11	15		5	6

Úroveň súťaže v jednotlivých kategóriách celoštátneho kola súťaže zhodnotili predsedovia odborných porôt.

1. KATEGÓRIA SÚŤAŽE

Členovia odbornej poroty 1. kategórie:

PaedDr. Anita Halászová (Odbor podpory formálneho vzdelávania Národného inštitútu vzdelávania a mládeže v Bratislave) – predsedníčka,

Mgr. Anita Horváth (ZŠ s materskou školou s VJM Tomášikovo) – členka ,

PhDr. Katarína Vaškaninová (Bratislava) – členka.

Súťaže v 1. kategórii sa zúčastnilo z piatich krajov Slovenskej republiky 14 súťažiacich (len 3 chlapci) z 13 základných škôl, ktorí sa umiestnili na 1. až 3. mieste v krajskom kole súťaže. Počas losovania poradia v súťaži 1 súťažiaci odstúpil. Súťaž mala štyri časti: a) prednes riekanky, vyčítanky, básne vyžrebovanej zo zoznamu, b) reprodukcia vypočutého textu (Petra Nagyová Džengerová: Klára v Afrike, úryvok, Zornička, roč. 176, marec 2022, č. 03, s. 20 – 21.), c) čítanie krátkeho textu po príprave (Petra Nagyová Džengerová: Klára v Afrike, úryvok, Zornička, roč. 176, marec 2022, č. 03, s. 20 – 21) a d) súvislé rozprávanie na jednu z daných 5 tém Deň v zoologickej záhrade, Môj obľúbený šport, Chystáme sa na prázdniny, Môj najlepší priateľ/Moja najlepšia priateľka, Moji najmilší).

VÍŤAZI 1. KATEGÓRIE

umiestnenie	súťažiaci, súťažiaca	škola	počet bodov	pripravujúca pedagogička
1.	Bianka Köglerová	ZŠ s VJM A. Molnára Szencziho – Szenczi Molnár A. Alapiskola, Senec	75	Mgr. Beatrix Hlaváčová
2.	Sofia Stoklasová	ZŠ s VJM Vozokany	72,66	PaedDr. Ildikó Karácsonyová
3.	Sofia Rác	ZŠ s MŠ J. Kármána s Lučenec	72,33	Mgr. Andrea Anderková

Odborná porota konštatovala, že všetky úlohy a zadania boli vytvorené adekvátne danej kategórii a typu súťažných škôl. Konštatovala, že úroveň súťaže 1. kategórie bola porovnateľná s výkonmi za posledné roky a výkony podávané súťažiacimi boli veľmi vyrovnané. Na spoločnom vyhodnotení odborná porota pochválila súťažiacich za ich vynikajúce výkony a vyzdvihla vysokú úroveň pripravenosti žiakov, za čo sa poďakovala pedagógom, ktorí sa podieľali na systematickej príprave svojich žiakov.

Každý súťažiaci sa umiestnil v jednom z pásiem. Prvýkrát v histórii 1. kategórie sa stalo, že všetci súťažiaci sa umiestnili v jednom pásme, a to v striebornom. Žiaľ, nikto sa nedostal do zlatého pásma. V priemere súťažiaci dosiahli 70,139 bodov z maximálneho počtu bodov 86, čo je o 0,341 bodu menej ako minulý rok. Škoda, že medzi súťažiacimi bola len jedna tretiačka a jeden tretiak, ktorí sa môžu aj v budúcom školskom roku prihlásiť a súťažiť v 1. kategórii súťaže.

Odborná porota konštatovala, že súťaž prebehla v súlade s platným OP. Výkony súťažiacich vo všetkých častiach súťaže boli veľmi vyrovnané. Skoro bezchybnú výslovnosť mali dievčatá aj chlapci v časti A (prednes riekaniek, vyčítaniek a básničiek). Text určený na reprodukciu globálne pochopili a dokázali jazykovo správne reprodukovať. Reprodukciu úryvku príbehu o tom, ako prežívala Klára cestu lietadlom a aké spomienky mala na obdobie, keď jej mamička pracovala v Afrike ako lekárka, zvládli veľmi dobre, pochopili aj menšie detaily príbehu. Len dvaja súťažiaci nedokázali zmeniť v reprodukcii dialógy na nepriamu reč. Čítanie krátkeho textu po príprave dievčatá a chlapci zvládli na veľmi dobrej úrovni, až na menšie nedostatky v intonácii. V časti D zameranej na tvorbu súvislého ústneho prejavu súťažiaci vybrali rovnomerne ponúkané témy až na tému č. 5 (Moji najmilší), ktorú si nikto nevybral. V prípade, že súťažiaci nepostupovali podľa pokynov, odborná porota položila niekoľko doplňujúcich otázok. V prednese súvislého textu na vybranú tému odborná porota zaznamenala nedostatky hlavne v kompozícii. Menšie rezervy boli v oblasti skloňovania. Odborná porota vyzdvihla vysokú úroveň pripravenosti súťažiacich, o čom svedčí aj vysoký priemerný počet bodov. Členky odbornej poroty sa poďakovali prítomným pedagógom, ktorí sa podieľali na systematickej príprave svojich žiakov a žiačok.

Výsledky všetkých súťažiacich 1. kategórie sú zverejnené na webovom sídle NIVaM https://nivam.sk/wp-content/uploads/2024/06/vysledkova_1kategoria_18062024.pdf.

2. KATEGÓRIA SÚŤAŽE

Členovia odbornej poroty 2. kategórie:

Mgr. Andrea Döményová (Odbor podpory formálneho vzdelávania Národného inštitútu vzdelávania a mládeže v Bratislave) – predsedníčka,

Mgr. Silvia Patassy (Základná škola Zoltána Kodálya s VJM Dunajská Streda) – členka,

Mgr. Monika Hamarová (ZŠ s materskou školou P. Pázmánya s VJM Šaľa) – členka.

V celoštátnom kole súťažilo 14 žiakov (až 10 chlapcov) z 13 škôl, ktorí sa umiestnili na 1. až 3. mieste v krajskom kole súťaže. V celoštátnom kole súťažili ôsmi ôsmaci, piati deviataci

a jeden z 3. ročníka gymnázia s 8-ročným vzdelávacím programom. Úlohy súťaže pre 2. kategóriu boli nasledovné: a) reprodukcia vypočítaného textu (Ján Uličiansky: Malá princezná (skrátенý úryvok, Uličiansky, J.: Malá princezná. Bratislava : Trio Publishing, 2023) b) čítanie krátkeho textu po príprave (Klára Jarunková: Tulák, dostupné na: <https://www.litcentrum.sk/ukazka/tulak>), c) samostatná tvorba stručného súvislého textu z daných slov (myslieť si, jazero, vzdialený/-á/-é, mnoho, žiaľ, nabudúce, kedy?) a d) súvislé rozprávanie na jednu z daných 5 tém (Dostali sme v škole voľno, Moje plány na ďalších 20 rokov, O športe netradične, Naša obec sa prezentovala na výstave, Pripravil/-a som prekvapenie pre mojich rodičov).

VÍŤAZI 2. KATEGÓRIE				
umiestnenie	súťažiaci, súťažiaca	škola	počet bodov	pripravujúca pedagogička
1.	Stella Fazekas	Spojená škola Rožňava	94	Mgr. Gabriela Gyenesová
2.	Zuzana Andrašková	G a ZŠ S. Máraiho s VJM Košice	93,33	Mgr. Petra Pankuličová
3.	Alexander Hariš	ZŠ s MŠ J. Kármána s VJM Lučenec	93	PhDr. Andrea Kovács Csíkány, PhD.

Všetci žiaci boli zaradení do jedného zo zlatého alebo strieborného pásma: štyria žiaci sa dostali do zlatého, jeden súťažiaci do bronzového, ostatní do strieborného pásma. V priemere dosiahli 87,21 bodov z maximálneho počtu bodov 100, čo je o 0,32 viac bodov ako v minulom roku.

Viacerí zo súťažiacich súťažili v celoštátnom kole aj minulý rok ako ôsmaci. Zrejme aj z uvedeného dôvodu bola úroveň vynikajúca, v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi lepšia. Aj zaradenie do jedného z pásiem svedčí o tom, že súťažiaci podávali veľmi vyrovnané výkony. Pri reprodukcii všetci preukázali, že textu porozumeli, veľmi výstižne a presne reprodukovali vypočítaný text. Žiaci mali bohatú slovnú zásobu, nemali problém s jazykovou správnosťou. Pri reprodukcii všetci preukázali, že textu porozumeli, veľmi výstižne a presne reprodukovali vypočítaný text. Žiaci mali bohatú slovnú zásobu, nemali problém s jazykovou správnosťou. Súťažiaci čítali plynulo a presne, menšie nedostatky sa javili v intonácii a tempe, niektorí čítali menej výrazne. Pri tvorbe súvislého textu z daných slov len niektorí súťažiaci nepoužili všetky slová. Svoje myšlienky sformulovali gramaticky správne, mali bohatú slovnú zásobu, dbali na kompozíciu textu a boli aj veľmi kreatívni. Ojedinele použili nespisovné výrazy (napr. není, napadlo ma...). Pri poslednej úlohe si žiaci mohli vybrať z piatich tém. Prvú tému (Dostali sme v škole voľno) si vybrali dvaja, pre druhú tému (Moje plány na ďalších 20 rokov) sa rozhodlo najviac žiakov, až siedmi súťažiaci. Tretiu tému (O športe netradične) si vybrali dvaja. Téma Naša obec sa prezentovala na výstave sa zapáčila jednému súťažiacemu, ktorý veľmi pekne, výstižne a s láskou rozprával o svojom rodisku. Posledná téma (Pripravil/-a som prekvapenie pre mojich rodičov) oslovila dvoch žiakov. V tejto časti žiaci preukázali nielen svoju kreativitu, ale dokázali, že vedia jazykovo správne a plynule rozprávať o danej téme. Využívali aj získané

vedomosti z ostatných vyučovacích predmetov. Kládli dôraz na kompozíciu textu, na výber slovnej zásoby i na rozmanitosť vetných modelov. S plynulosťou prejavu počas celej súťaže nikto nemal problém. Využívali aj získané vedomosti z ostatných vyučovacích predmetov. Na doplňujúce otázky členov poroty reagovali veľmi pohotovo a výstižne. Na vyhodnotení porota pochválila súťažiacich za ich vynikajúce výkony a poďakovala sa i vyučujúcim za prípravu žiakov.

Výsledky všetkých súťažiacich 2. kategórie sú zverejnené na webovom sídle NIVaM https://nivam.sk/wp-content/uploads/2024/06/vysledkova_2kategoria_18062024.pdf.

3. KATEGÓRIA SÚŤAŽE

Členovia odbornej poroty 3. kategórie:

PhDr. Janka Pišová, PhD. (Odbor podpory formálneho vzdelávania Národného inštitútu vzdelávania a mládeže v Bratislave) – predsedníčka,

Mgr. Janka Košútová (SOŠ strojnícka Košice) – členka,

Mgr. Eleonóra Laczová (ZŠ s VJM-Alapiskola Nesvady – Naszvad) – členka.

Na celoštátnom kole súťaže sa zúčastnilo len 13 súťažiacich (9 dievčat a 4 chlapci), z ktorých 2 súťažiaci boli zo stredných odborných škôl. Súťaž v 3. kategórii pozostávala: a) z interpretácie vypočutého neznámeho populárno-náučného textu (Tradícia Slovenska: modranská keramika, Dostupné na: <https://www.westwing.sk/inspiration/trendy/materialy-v-interieri/modranska-keramika/>)), b) zo samostatnej tvorby textu úvahového charakteru (Obchody a služby, Ľudské telo, starostlivosť o zdravie, Rodina a spoločnosť, Kultúra a umenie, Masmédiá) a jeho ústneho prednesu, c) zo samostatnej tvorby textu pomocou vytypovaných slov (koberec, podporiť, vzdialený/-á/-é, veľa, nijako, kvôli, veď, áno, zoči-voči, au) a jeho ústneho prednesu.

VÍŤAZI 3. KATEGÓRIE				
umiestnenie	súťažiaci, súťažiaca	škola	počet bodov	pripravujúca pedagogička
1.	Tomáš Zajac	ZŠ G s VJM Bratislava	76,67	Mgr. Zuzana Wittenbergerová
2.	Bianka Biháryová	ZŠ G s VJM Bratislava	76,33	Mgr. Zuzana Wittenbergerová
3.	Ema Poláčiková	G a ZŠ s VJM S. Máraiho Košice	75	Judit Eröss

Každý súťažiaci sa umiestnil v niektorom z pásiem. Štyria sa umiestnili v zlatom, dvaja v striebornom a siedmi v bronzovom pásme. Súťažiaci tejto kategórie dosiahli v priemere 61,64 bodov z maximálneho počtu bodov 80, čo je len o 0,35 bodu menej ako v minulom roku. Odborná porota aj tento rok mohla konštatovať, že na výkonoch žiakov bolo vidno systematickú

prípravu a kvalitnú prácu jednotlivých pedagógov, ktorí dlhodobo pripravujú svojich zverencov.

Odborná porota konštatovala, že celoštátne kolo súťaže sa uskutočnilo v súlade s platným OP a s obsahovou náplňou pre 3. kategóriu. Výkony súťažiacich boli veľmi vyrovnané, porovnateľné s výkonmi v roku 2023 (rozptyl medzi 1. a 13. miestom 27 bodov). Kladne bola hodnotená adekvátna spisovná slovenčina pri jednotlivých ústnych prejavoch súťažiacich. Napriek vysokej odbornosti populárno-náučného textu žiaci veľmi dobre splnili úlohu – reprodukciu. Preukázali bohatosť slovnej zásoby, rozprávali plynule, len vo výnimočných prípadoch sa vyskytli menšie gramatické chyby. Pri tvorbe súvislého textu z daných slov väčšina žiakov použila všetky slová. Pri tvorbe textu úvahového charakteru boli kreatívni, len niektorí žiaci nevyčerпали tému dostatočne alebo nedbali na kompozíciu textu. Odborná porota vyzdvihla vysokú úroveň pripravenosti súťažiacich, o čom svedčí aj vysoký priemerný počet bodov.

Výsledky všetkých súťažiacich 3. kategórie sú zverejnené na webovom sídle NIVaM https://nivam.sk/wp-content/uploads/2024/06/vysledkova_3kategoria_18062024.pdf.

4. KATEGÓRIA SÚŤAŽE

Členovia odbornej poroty 4. kategórie:

Mgr. Karol Csiba, PhD. (Odbor podpory formálneho vzdelávania Národného inštitútu vzdelávania a mládeže v Bratislave) – predseda,

PaedDr. Rozália Bezáková – členka,

Mgr. Anna Passiová (Odbor podpory formálneho vzdelávania Národného inštitútu vzdelávania a mládeže v Bratislave) – členka.

Na celoštátnom kole súťažili traja súťažiaci 3stredných odborných škôl, dvaja súťažiaci z 3. ročníka a jedna z 1. ročníka.

V prvej časti súťažiaci interpretovali vypočutý text s názvom Malokarpatská vínná cesta (Dostupné na: https://www.travelguide.sk/svk/turisticke-zaujímavosti/malokarpatska-vinna-cesta_154_1.html). Druhá časť pozostávala z tvorby ústneho prejavu na témy Predstavujem učebný odbor, ktorý som si vybral/-a, Moje obľúbené odborné predmety, Môj nezabudnuteľný zážitok, ktorý som zažil/-a na odbornom výcviku/na praxi, Dostal/-a som zaujímavú úlohu, Moje plány po skončení školy. Tretia časť obsahovala samostatnú tvorbu textu použitím piatich slov rozličného slovného druhu (oddychovať, búrka, sladká/-á/-é, málo, nikto).

Odborná porota konštatovala, že všetky úlohy a zadania boli vytvorené adekvátne danej kategórii a typu súťažných škôl a súťaž prebehla v súlade s platným OP a s obsahovou náplňou záväznou pre všetky postupové kolá. Zhodla sa na tom, že celková úroveň bola veľmi dobrá, v porovnaní s predchádzajúcim rokom bola úroveň žiakov lepšia. Výkony súťažiacich boli veľmi vyrovnané, priemer ich výkonov (63,111) bol o 2,61 bodov lepší ako priemerný výkon v roku 2023.

Každý súťažiaci sa umiestnil v niektorom z pásiem. Jeden žiak bol zaradený do zlatého, jedna žiačka do strieborného a jedna do bronzového pásma.

VÍŤAZI 4. KATEGÓRIE				
umiestnenie	súťažiaci, súťažiaca	škola	počet bodov	pripravujúca pedagogička
1.	Péter Uzsák	SOŠ techniky a mechanizácie Hurbanovo	77	Mgr. Vanda Jankovičová
2.	Gabriela Kulinová	Súkr. SOŠ obchodu a služieb Mostová	64,33	Mgr. Margita Vargová
3.	Emma Kováčsová	Súkr. SOŠ s VJM Dunajská Streda	48	PhDr. Dagmar Kosár

Pri interpretácii vypočutého textu všetci preukázali, že textu porozumeli, veľmi výstižne a presne interpretovali obsah vypočutého textu. Žiaci mali dostatočnú slovnú zásobu, nemali problém s jazykovou správnosťou. Pri samostatnej tvorbe textu opisného charakteru si súťažiaci vylosovali tému a zostavili text v rozsahu max. 5 minút. Toto časové kritérium splnili. Rovnako boli úspešní aj v použití aspoň 5 odborných výrazov. Svoje myšlienky sformulovali gramaticky správne, mali bohatú slovnú zásobu, dbali na kompozíciu textu a boli aj dostatočne kreatívni. Vylosované boli tri témy: Predstavujem učebný odbor, ktorý som si vybral/-a, Moje obľúbené odborné predmety a Môj nezabudnuteľný zážitok, ktorý som zažil/-a na odbornom výcviku/na praxi. V poslednej úlohe žiaci tvorili text pomocou daných slov. Pri ústnom prednese nesmeli použiť písomnú osnovu. Túto podmienku súťažiaci splnili. Preukázali svoju kreativitu a dokázali použiť vybrané slová v jazykovo správnom a plynulom rozprávaní. Kládli dôraz na kompozíciu textu, na výber slovnej zásoby i na rozmanitosť vetných modelov. Na doplňujúce otázky členov poroty reagovali veľmi pohotovo a výstižne. S plynulosťou prejavu počas celej súťaže nikto nemal problém. Na vyhodnotení porota pochválila súťažiacich za ich výkony a poďakovala sa aj vyučujúcim za prípravu žiakov.

Výsledky všetkých súťažiacich 4. kategórie sú zverejnené na webovom sídle NIVaM https://nivam.sk/wp-content/uploads/2024/06/vysledkova_4kategoria_18062024.pdf.

Základné údaje a informácie o celoštátnom kole súťaže uvádzame v prílohe.

CELKOVÉ HODNOTENIE SÚŤAŽE

Zverejnené výsledky všetkých kategórií sú platné, nakoľko protest proti výsledkom celoštátneho kola súťaže v zmysle OP Čl. 6 ods. 4 bod n) u predsedu celoštátnej odbornej komisie nikto nepodal. Údaje za celoštátne kolo sa zapísali do prihlášok žiakov a ich správnosť potvrdili svojim podpisom predsedovia odborných porôt jednotlivých kategórií.

Celoštátna odborná komisia súťaže Poznaj slovenskú reč konštatovala, že celoštátne kolo 44. ročníka súťaže malo kvalitnú úroveň zásluhou súťažiacich, pedagógov a organizátorov.

Zverejnenie dokumentov súťaže

Dokumenty súťaže Poznaj slovenskú reč a formuláre k správe a vyhodnoteniu jednotlivých postupových kôl boli postupne zverejnené a aktualizované na webovom sídle NIVaM <https://nivam.sk/skoly/sutaze/poznaj-slovensku-rec/>.

Informácia o výsledkoch celoštátneho kola sa nachádza na Výsledky celoštátneho kola súťaže Poznaj slovenskú reč – Národný inštitút vzdelávania a mládeže (nivam.sk).

Záverečná správa za 44. ročník súťaže Poznaj slovenskú reč bude zverejnená na webovom sídle nivam.sk.

Výber z fotografií z celoštátneho kola súťaže bude zverejnený na webovom sídle Národného inštitútu vzdelávania a mládeže.

Na webových sídlach regionálnych úradov školských správ boli zverejnené dokumenty a informácie o postupových kolách súťaže (pozvánky, propozície, výsledkové listiny). Základné a stredné školy, centrá voľného času informovali o priebehu a výsledkoch na svojich webových sídlach.

Zhrnutie

Súťaž vytvára priestor na neustále zlepšovanie sa v komunikácii v slovenskom jazyku, ale je na škodu klesajúci počet súťažiacich aj počet škôl v jednotlivých postupových kolách. Príčinou môže byť ešte stále obdobie pandémie v rokoch 2020 až 2022, klesajúci záujem žiakov, ale aj slabá motivácia a finančné, ale i morálne ohodnotenie učiteľov, ktorí sa venujú žiakom nad rámec svojich vyučovacích povinností. Treba poznamenať, že ani organizátori nie sú hodnotení morálne ani finančne.

V dňoch 17. a 18. júna 2024 zasadala Celoštátna odborná komisia súťaže Poznaj slovenskú reč. Na 1. zasadnutí, dňa 17. júna 2024 na 1. rozšírenom zasadnutí Celoštátnej odbornej komisie súťaže Poznaj slovenskú reč sa zúčastnili aj členovia odborných porôt celoštátneho kola súťaže a zástupcovia Oddelenia podpory nadaných a talentovaných detí a mládeže Odboru podpory neformálneho vzdelávania NIVaM.

Na zasadnutí boli prerokované nasledovné zistenia z okresných a krajských kôl jednotlivých krajov:

- v jednotlivých kategóriách klesá záujem o súťaž,
- v základných a stredných školách absentuje propagovanie súťaže,
- vo 4. kategórii naďalej stagnuje počet súťažiacich,
- do 1. kategórie súťaže sa hlási málo základných škôl s 1 – 4., resp. 1 – 5. ročníkmi,
- základné školy a gymnáziá s 8-ročným študijným programom nevyužívajú možnosť väčšieho zastúpenia v okresnom kole (pozri ods. 2 bod b) Čl. 6 OP),
- stredné školy nevyužívajú možnosť väčšieho zastúpenia v okresných, resp. v krajských kolách (pozri ods. 3 body b) a d) Čl. 6 OP),
- pedagógovia, ktorí pripravujú žiakov na súťaž, nevyužívajú možnosť zúčastniť sa priebehu súťaže (nie sú prítomní v miestnosti, v ktorej sa realizuje samotná súťaž),
- súťažné úlohy v mnohých prípadoch nie sú vypracované v súlade s obsahovou náplňou súťaže (texty často nie sú žánrovo vhodné, sú náročné, nie sú primerané veku súťažiacich, prevyšujú rozsah určený obsahovou náplňou, témy nie sú zadané)

v súlade s komunikačnými témami ŠVP, pri témach sa určuje nad rámec obsahovej náplne aj slohový postup a slohový útvar),

- organizátori pri riadení samotnej súťaže nepostupujú v súlade s organizačným poriadkom a obsahovou náplňou súťaže (napr. nedodržanie časového limitu pri príprave jednotlivých úloh, resp. nedodržanie časového limitu pri ústnom prejave),
- nie je zaručená objektivita poroty (napr. porota má menej ako troch členov, členom poroty je učiteľ zo školy, z ktorej je žiak medzi súťažiacimi, rodič súťažiaceho),
- odborné poroty pri hodnotení výkonov súťažiacich nie vždy postupujú v súlade s organizačným poriadkom (na jednom mieste sa umiestni viac ako jeden súťažiaci) a obsahovou náplňou súťaže (napr. strhávanie bodov za nedodržanie časového limitu pri ústnom prejave),
- záväzné prihlášky a súhlasy dotknutých osôb sú nekompletné, v mnohých prípadoch sú nepresne, nečitateľne vyplnené, chýba pečiatka školy,
- organizátori posielajú nekompletné výsledkové listiny.

Členovia odborných komisií a odborných porôt všetkých postupových kôl vysoko hodnotili prácu pedagógov, ktorí sa venujú príprave žiakov na súťaž Poznaj slovenskú reč, ich prístup k práci a k vyučovaniu slovenského jazyka a slovenskej literatúry. Za výkonmi súťažiacich vidieť systematickú prípravu, prácu aj mimo vyučovania.

Prítomní konštatovali, že napriek zisteným nedostatkom postupové kolá 44. ročníka súťaže Poznaj slovenskú reč mali kvalitnú úroveň aj zásluhou organizátorov. Za kvalitné personálne, materiálne, organizačné a obsahové zabezpečenie súťaže patrí vďaka všetkým organizátorom školských, okresných a krajských kôl, centrám voľného času, Regionálnemu úradu školskej správy v Bratislave, Trnave, Nitre, Banskej Bystrici a Košiciach.

ODPORÚČANIA CELOŠTÁTNEJ ODBORNEJ KOMISIE SÚŤAŽE

Na 2. zasadnutí dňa 18. júna 2024 boli odovzdané menovacie dekréty členom celoštátnej odbornej komisie súťaže, ktoré boli menovaní od 17. júna 2024 na ďalšie funkčné obdobie. Prítomní členovia novo menovanej celoštátnej odbornej komisie zhodnotili priebeh celoštátneho kola súťaže a zhodli sa na nasledovných odporúčaníach:

1. V spolupráci s Odborom podpory neformálneho vzdelávania Národného inštitútu vzdelávania a mládeže zabezpečiť na ďalšie obdobie organizátora súťaže.
2. Na ďalšom zasadnutí celoštátnej odbornej komisie prerokovať organizačný poriadok a obsahovú náplň súťaže aktualizované v zmysle platnej legislatívy.
3. Na ďalšom zasadnutí celoštátnej odbornej komisie prerokovať pripomienky pedagógov k organizačnému zabezpečeniu postupových kôl a obsahovej náplni jednotlivých kategórií.
4. Organizovať odborný seminár pre organizátorov, odborné komisie a porotcov postupových kôl a kategórií súťaže.
5. Organizovať krajské kolá v jednotlivých krajoch v rovnakom termíne.
6. Vypracovať usmernenie k vypracovaniu súťažných úloh.

7. Uvažovať o možnosti centrálneho vypracovania súťažných úloh aj pre nižšie postupové kolá, podobne ako v prípade súťažných úloh pre krajské kolá.

8. V spolupráci s regionálnymi úradmi školskej správy účinnejšie informovať školy o zmenách v súťaži.

9. Monitorovať dodržiavanie organizačného poriadku a obsahovej náplne súťaže v postupových kolách.

10. Delegovať členov celoštátnej odbornej komisie do odborných porôt na okresné a krajské postupové kolá súťaže Poznaj slovenskú reč na základe požiadaviek regionálnych úradov školskej správy.

11. Prehodnotiť nízku účasť základných škôl s ročníkmi 1 až 4 a žiakov učebných odborov stredných odborných škôl.

12. Efektívnejšie propagovať súťaž v základných školách s ročníkmi 1 až 4 a stredných odborných školách.

13. Prehodnotiť stagnujúcu účasť žiakov gymnázií a stredných odborných škôl, resp. lepšie propagovať súťaž v týchto školách okresnými úradmi v sídlach krajov.

14. Zosúladiť termíny postupových kôl súťaže v jednotlivých okresoch.

15. Zosúladiť termíny postupových kôl súťaže s národnými meraniami.

16. Uvažovať o realizovaní celoštátneho kola súťaže v skoršom termíne.

17. Zosúladiť termín celoštátneho kola súťaže s ostatnými súťažami na národnej úrovni.

18. Pokračovať v propagácii súťaže v printových a elektronických médiách.

19. Pripraviť publikáciu o 44. ročníku súťaže.

20. Pripraviť jubilejnú publikáciu o súťaži.

21. Pripraviť jubilejný 45. ročník súťaže.

Bratislava 19. júla 2024

PaedDr. Anita Halászová

predsedníčka Celoštátnej odbornej komisie
súťaže Poznaj slovenskú reč
Národný inštitút vzdelávania a mládeže
Pracovisko Pluhová 8 Bratislava